

Õiguskantsler

Tiit Terik
volikogu esimees
Tallinna Linnavolikogu
infopunkt@tallinnlv.ee

Teie nr

Meie 09.02.2021 nr 7-5/201912/2100802

Mihhail Kõlvart
linnapea
Tallinna Linnavalitsus
lvpost@tallinnlv.ee

Kodus õppijate toitlustamine

Austatud Tiit Terik ja Mihhail Kõlvart

Väärrib tunnustamist, et Tallinna linn soovib praegusel keerulisel ajal toetada linna koolides õppivaid õpilasi ja nende vanemaid, pakkudes õpilastele võimalust saada linna toel toitu ka siis, kui õppetöö toimub kodus.

Õiguskantsleri poole pöördus lapsevanem murega, et tema Tallinna munitsipaalkoolis õppivad ja lähikontaktsena karantiini jäänud lapsed ei saanud koolilt toidupakki, kuigi osalesid karantiinis olles õppetöös. Teised distantsõppel (aga mitte karantiinis) olevad lapsed said toidupaki.

Palun Tallinna Linnavolikogul kehtestada määrusega selgesõnaliselt väljaspool kooli õppivate õpilaste toitlustamise reeglid, sealhulgas kellele, mis juhul ja tingimustel toitu võimaldatakse. Määruse sisustamisel tuleb silmas pidada üldist võrdsuspõhiõigust. Kui linn on valmis pakkuma koolitoitu distantsõppes osalejatele, tuleks seda pakkuda ka neile distantsõppes osalevatele lastele, kes on karantiinis. Lähikontaktsena karantiini määratud ja õppetöös osalevate laste koolieineta jätmisele on raske leida mõistlikku ja asjakohast põhjendust.

Palun Teil teatada kõigile Tallinna munitsipaalkoolidele, et karantiinis oleva õpilase võib õppetööst puudujaks märkida vaid siis, kui õpilane ei ole osalenud nõuetekohaselt kooli määratud viisil korraldatud õppes.

Ootan Teie vastust hiljemalt 5. märtsil 2021.

Vallad ja linnad kui kooli pidajad peavad korraldama õpilaste toitlustamise koolis ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) (PGS) § 42 lg 1) õppetöö ajal ([Eesti Vabariigi haridusseadus](#) § 7 lg 2 p 8). See tähendab, et õpilasel on õigus saada koolis süüa ning kui koolid on õppetöök ajutiselt suletud ja õpilased on distantsõppel või kui osa õpilasi on karantiinis, pole kohalik omavalitsus üldjuhul kohustatud neid õpilasi toitlustama.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Sellele vaatamata võib kohalik omavalitsus otsustada pakkuda õpilastele toitu ka siis, kui õpilane õpib väljaspool koolimaja, näiteks on kodus distantsõppel. Kuna niisugusel juhul jagatakse avalikku hüvet, peab valla- või linnavolikogu tegema selle kohta sõnaselge otsuse (PGS § 42 lg 5 ja [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) § 22 lg 1 p-d 1, 5 ja 37).

Tallinna Linnavolikogu 24.08.2017 määruse nr 15 „[Koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja kord munitsipaalkoolide ja Tallinna Kopli Ametikooli õpilaste toitlustamisel](#)“ § 2 lõigete 2 ja 3 järgi katavad Tallinna munitsipaalkoolide ja Tallinna Kopli Ametikooli statsionaarses õppes olevate õpilaste koolilõuna kulud riik ja Tallinna linn. Määruses pole öeldud, et linn toitlustab ka väljaspool kooli õppijaid, samuti pole linnavolikogu teadaolevalt seda reguleerinud muu üldaktiga.

Kehtivast määrusest ei tule selgelt välja volikogu tahe võimaldada väljaspool kooli õppivate õpilaste toitlustamist. Sellele asjaolule viitab seegi, et nende õpilaste toitlustamise küsimust arutasid linnaesindajad ja koolijuhid 10. novembril ühiselt ning leppisid kokku, keda neist õpilastest toitlustatakse. Selgusetuks jääb, millest lähtuvalt leiti, et volikogu soovib osa õpilasi (kes ka õppetöös osalevad) linna pakutava hüveta jätta. Sestap ei saa pidada õigeks, et kodus õppivatele õpilastele toidu pakkumise küsimuse on otsustanud Tallinna Linnavalitsus, mitte volikogu. Õigeks ei saa pidada ka seda, et linnavalitsus otsustas mõned õpilased sellest hüvest ilma jätta.

Praeguses olukorras pole vanematele ja õpilastele selge, millal on neil õigus väljaspool kooli õppimise korral kooli pakutavat toitu saada: näiteks kas seda on õigus saada ka tervislikel põhjustel koduõppel olles või kui kool otsustab pandeemiast olenemata korraldada distantsõppepäevi (või -nädalaid). Põhiseaduse §-st 10 ja § 13 lõikest 2 tulenev õigusselguse põhimõtte eeldab, et õigusnorm on sõnastatud nii, et selle sisu on piisavalt selge ja arusaadav, et inimene saaks selle põhjal aru, kuidas käitub avalik võim.¹ Inimese õigus avalikule hüvele peab olema selgelt mõistetav ja ettenähtav, see tähendab, et omavalitsus ei saa ühe ja sama normi puhul otsustada, et mõnikord ta võimaldab avalikku hüvet ja mõnikord mitte. Kui kohalik omavalitsus soovib mõnd hüvet pakkuda vaid piiratud ajal, on võimalik see määruses kehtestada tähtajalise õigusena.

Seega, kui linn soovib ka väljaspool kooli õppijatele toitu pakkuda, tuleb volikogul määruses kehtestada, kellele, mis juhul ja mis tingimustel seda pakutakse. Valikute tegemisel peab volikogu arvestama muu hulgas võrdse kohtlemise põhimõttega (PS § 12). Seejuures peab volikogu eelnevalt välja selgitama, kas õpilaste hulgas on ka neid, kes võivad erivajaduse tõttu vajada erilahendust, ning kas kooli jagatav söök on kõigile õpilastele mõistlikul viisil kättesaadav. Erisuste kehtestamiseks peab volikogul olema mõistlik ja asjakohane põhjus. Näiteks, kui volikogu soovib jätkuvalt toitu pakkuda ainult distantsõppel olijatele, kuid mitte karantiinis viibijatele, kes samamoodi õppes osa võtavad, tuleb kaaluda, kas selliseks erinevaks kohtlemiseks on põhjust. Samuti tuleb analüüsida, kas distantsõppel õppijatega on sarnases olukorras teisigi õpilasi (nt e-õppepäeval viibijad, tervislikel põhjustel koduõppel olijad), ning otsustada, kas mõne grupi toiduta jätmine on põhjendatud.

Juhin veel tähelepanu sellele, et karantiinis olevaid õpilasi ei saa lugeda automaatselt tervislikel põhjustel õppes puudujateks. PGS § 35 lõike 1 järgi on õpilasel õigus ja kohustus täita õpiülesandeid ja osaleda kooli päevakavas ettenähtud õppes, sealhulgas õppetundides. Nii võib kool kodukorras otsustada, et võimaldab õpilastele õppetunde n-ö distantsõppena elektrooniliste vahendite kaudu, näiteks videotundidena. Kui kool sellise võimaluse loob ning õpilane õppes

¹ [RKÜKo 28.10.2002, 3-4-1-5-02, p 31.](#)

nõuetekohaselt osaleb, pole põhjust pidada õpilast puudujaks. Sestap saab iga õpilase õppes puudumise üle otsustada ainult kool, olles eelnevalt välja selgitanud, kas õpilane kooli määratud viisil õppetöös osales või mitte. Kui karantiinis olev õpilane haigestub ega saa enam õppetöös osaleda, tuleb vanemal sellest koolile teatada (PGS § 36 lg 1). Alles siis, kui vanem teatab, et laps on haigestunud ega saa õppetöös osaleda, saab märkida õpilase puudujaks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Haridus- ja Teadusministeerium
Riigikogu kultuurikomisjon